

Soest, 23 mei 2026

Aan: Bestuur van de VSE

Van: NGK Soest-Baarn

Onderwerp: systeem m.b.t. verantwoordelijkheid aanvullende ondersteuning individuele emerituspredikanten

Introductie

Sinds 2024 is het indexatiebeleid binnen de VSE gewijzigd. Waar eerder werd gestreefd naar compensatie van 50% van de CBS-inflatie, geldt voor niet-actieve predikanten nu een maximale indexatie van 0,75%, en alleen wanneer het geprojecteerde dekkingpercentage boven de 100% uitkomt. In de praktijk betekent dit dat uitkeringen nauwelijks of slechts beperkt worden verhoogd, terwijl de inflatie in de afgelopen jaren aanzienlijk is geweest. Daardoor neemt de afstand tussen de werkelijke kosten van levensonderhoud en de hoogte van de uitkeringen toe. Voor emeritus predikanten kan dit nu al tot financiële knelpunten leiden, en het is aannemelijk dat deze druk de komende jaren verder zal toenemen.

NGK Soest-Baarn ondersteunt daarom het voorstel van de VSE om een mogelijk overschot binnen de VSE te behouden en dit, waar mogelijk, in te zetten voor aanvullende indexatie. Tegelijk menen wij dat de ontstane situatie aanleiding geeft om ook breder te kijken naar de wijze waarop de financiële verantwoordelijkheid voor emeritus predikanten is georganiseerd.

Onderwerp amendement

Op dit moment ligt de verantwoordelijkheid voor aanvullende financiële ondersteuning van een emeritus predikant bij de gemeente waaraan deze predikant als laatste verbonden was. Hoewel deze lijn begrijpelijk en historisch gegroeid is, roept zij in de huidige omstandigheden de vraag op of deze verdeling nog steeds evenwichtig en toekomstbestendig is.

In de praktijk komt het geregeld voor dat predikanten in de laatste fase van hun actieve loopbaan verbonden zijn aan kleinere gemeenten. Juist deze gemeenten kunnen daardoor op enig moment worden geconfronteerd met een zware en moeilijk voorspelbare financiële verantwoordelijkheid, soms zelfs voor meerdere emeriti tegelijk. Dat kan een grote belasting vormen, terwijl de betrokken predikanten in de loop van hun bediening vaak meerdere gemeenten hebben gediend.

Wij zien daarbij in het bijzonder de volgende aandachtspunten:

1. De aanvullende ondersteuning van emeritus predikanten kan voor individuele gemeenten, en met name voor kleinere gemeenten, uitgroeien tot een zware en langdurige last. Daarbij komt dat de omvang en duur van deze verantwoordelijkheid vooraf vaak lastig zijn te overzien.
2. Daarnaast kan de huidige systematiek onbedoeld belemmerend werken in het beroepingswerk. Gemeenten kunnen terughoudender worden om een oudere predikant te beroepen wanneer naast een hoger traktement en een hogere pensioenpremie ook de mogelijkheid van latere aanvullende financiële ondersteuning zwaar meeweegt. Dat is onwenselijk, omdat financiële overwegingen dan een grotere rol gaan spelen dan passend is bij het beroepingsproces.

Deze effecten raken niet alleen individuele gemeenten en predikanten, maar verdienen aandacht van de kerken gezamenlijk, juist omdat het hier gaat om een verantwoordelijkheid die ons kerkelijk leven als geheel raakt.

Amendement

NGK Soest-Baarn stelt daarom voor om, naast het reeds voorgestelde onderzoek naar aanvullende indexatie bij een mogelijk overschot, ook te onderzoeken of de financiële verantwoordelijkheid voor emeritus predikanten op een andere wijze kan worden ingericht. Op dit moment ligt deze verantwoordelijkheid volledig bij de gemeente waar de emeritus predikant als laatste aan verbonden was. Wij vragen op dit moment nadrukkelijk niet om een keuze voor een nieuw model, maar uitsluitend om een zorgvuldig onderzoek naar mogelijke alternatieven.

- het delen van de verantwoordelijkheid tussen alle gemeenten waaraan de predikant verbonden is geweest, voor zover dat praktisch uitvoerbaar is
- het delen van de verantwoordelijkheid binnen een regio of classis
- andere varianten die in het onderzoek als passend, rechtvaardig en uitvoerbaar naar voren komen

Zo'n onderzoek kan de voor- en nadelen van verschillende mogelijkheden zorgvuldig in beeld brengen. Pas daarna kan worden beoordeeld of een aanpassing wenselijk en haalbaar is. Juist daarom lijkt het ons verstandig om deze verkenning nu gezamenlijk op te pakken.

Onderbouwing

Het doel van dit voorstel is niet om verantwoordelijkheden af te schuiven, maar om te onderzoeken of de aanvullende ondersteuning van emeritus predikanten op een meer evenwichtige en solidaire manier kan worden gedragen.

Het huidige systeem legt de verantwoordelijkheid volledig bij de laatst verbonden gemeente. Dat is niet vanzelfsprekend, omdat een predikant doorgaans in de loop van zijn bediening meerdere gemeenten heeft gediend. Tegen die achtergrond is het redelijk om te onderzoeken of een bredere verdeling van de verantwoordelijkheid beter recht doet aan de gezamenlijke verbondenheid tussen kerken en predikanten.

Een meer gedeeld en solidair systeem kan de druk op individuele gemeenten verlichten, zonder afbreuk te doen aan de zorg voor emeritus predikanten. Bovendien kan het helpen voorkomen dat financiële risico's een te grote rol gaan spelen bij het beroepingswerk. Daarmee wordt ruimte gecreëerd voor een zorgvuldige, rechtvaardige en toekomstbestendige inrichting die zowel gemeenten als predikanten ten goede komt.

Wij vragen de kerken daarom vriendelijk maar dringend om met dit aanvullende onderzoek in te stemmen. Daarmee spreken we nog geen voorkeur uit voor een specifieke uitkomst, maar maken we wel ruimte voor een zorgvuldige gezamenlijke bezinning op een vraagstuk dat steeds urgenter wordt en dat vraagt om een rechtvaardige en toekomstbestendige benadering.